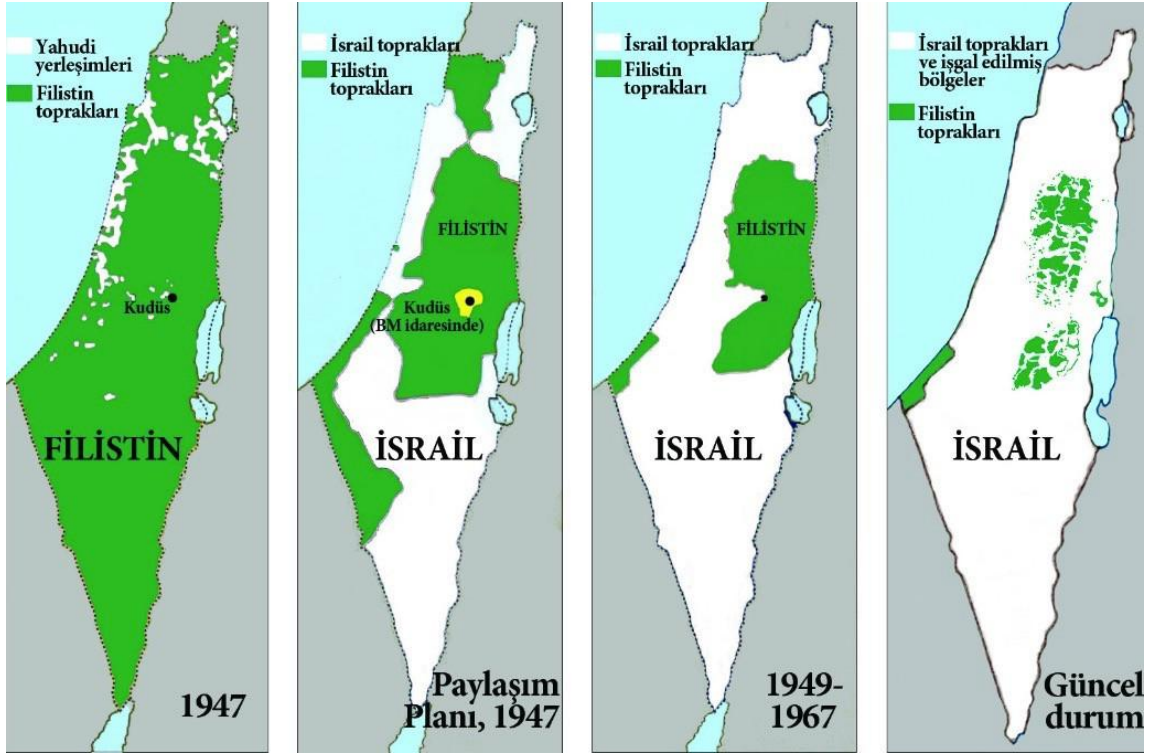

7 EKİM SONRASI GAZZE'DE YAŞANAN ULUSLARARASI HUKUK VE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ

**ANKARA
2023**

Müsdav-Uluslararası Hukuk ve İnsan Hakları Komisyonu

Musdav-Human Rights & International Law Commission

لجنة موسداف لحقوق الإنسان و القانون الدولي

“İnsan hakları ve dini özgürlükler başta olmak üzere hukuki konularda destek sağlamak, İslam dininin insanlığa huzur ve barış getirmeyi amaçlayan evrensel ilke ve değerlerinin şiddet veya terörle ilişkilendirilmesine yönelik anlayışlara karşı faaliyetler yapmak” üzere kurulmuştur.

Müslüman azınlıkların dertleri ile hemhal olmayı amaçlayan MÜSDAV, İslam alemine dönül hafızası ve geçmiş birikimi, kamu yararı statüsü ve kurumsal saygınlığı ile tüm paydaşlarıyla insan hakları alanında etkili olabilmek ve uluslararası platformlarda ses getiren faaliyetler yapabilecek kapasiteyi geliştirmek amaçlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	1
GİRİŞ	2
ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUK	3
GAZZE'DE YAŞANAN HUKUK VE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ	4
SONUÇ	9

ÖZET

Filistin'de yıllardır devam eden hukuksuzluk ve insan hakları ihlallerine her geçen gün bir yenisini daha eklenmektedir. 1949 yılında Birleşmiş Milletler'e (BM) üye olan İsrail, BM kararları dahil olmak üzere uluslararası hukuku pek çok kez ihlal etmiştir. İsrail tarafından işgal altında tutulan Filistin topraklarında özellikle Gazze yıllardır demir duvarlarla örülü açık bir cezaevi haline gelmiştir. 2007 yılından bu yana bölge sıkı kontrol altında tutulmakta ve bölgede yaşayan insanların en temel insani ihtiyaçları bile karşılanamamaktadır.

Gazze'de 7 Ekim 2023 sabahında Hamas'ın (İslami Direniş Hareketi) askeri kanadı olarak bilinen Kassam Tugayları, İsrail'e yönelik askeri taarruz gerçekleştirmiştir. Bu taarruza karşı İsrail, hızlı bir şekilde Gazze Şeridini doğrudan hedef alanı olarak belirlemiş ve geniş çaplı kara ve hava harekâtı düzenlemiştir. Bebek, çocuk, kadın ve yaşlı gözetmeksizin tüm sivilleri; okul, hastane ve ibadethane gözetmeksizin tüm yerleşim yerlerini hedef almıştır.

Tüm bu gerçekleştirilen saldırılar; uluslararası hukukun temel kaidelerine, uluslararası insancıl hukuka, BM Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi kararlarına, savaş hukuku kaidelerini barındıran Cenevre Sözleşmesi ve ilgili protokollerine, Roma Statüsüne ve ilgili uluslararası sözleşmelere açıkça aykırıdır. Hiçbir hukuki zemine oturmayan İsrail'in bu eylemleri meşru müdafaa, saldırı ya da savaş olarak adlandırılmaz; dar bir alanda yıllardır abluka altına alınmış bir gruba yönelen tüm bu hukuksuz eylemler açıkça savaş suçu anlamı taşımaktadır.

GİRİŞ

İsrail'in tüm insanlığın gözleri önünde Filistin topraklarında on yıllardır sürdürdüğü hukuksuz ve sistematik işgal her geçen gün devam etmektedir. 2007 yılından bugüne Gazze Şeridini kontrol altında tutan İsrail, 365 kilometrekarelik bir alanda yaşayan 2 milyonun üzerinde insanı, en temel ihtiyaçlardan bile mahrum bırakmıştır.

7 Ekim 2023 tarihi itibariyle sabah saatlerinde Hamas'ın (İslamî Direniş Hareketi) askeri kanadı olarak bilinen Kassam Tugayları "Aksa Tufanı" ismi verilen askerî harekât ile İsrail'e saldırı gerçekleştirmiştir. Bu saldırı sonrasında Gazze Şeridinde yoğun çatışmalar başlamıştır.

İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu, saldırısı sonrasında yaptığı açıklamada savaş ilan ederek bu savaşın uzun ve zor olacağını ifade etmiştir. Savaşın ilerleyen günlerinde ise İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant, "**Tüm kısıtlamaları kaldırdım. Bölgeyi (Gazze Şeridi sınırın) kontrol altında aldık şimdi tam taarruza geçiyoruz.**" dedi.¹ Böylece Gazze Şeridinde yaşayan sivil ve savunmasız Filistinlilere yönelik şiddet, baskı ve saldırılar yeni bir boyut kazanmıştır. Kullanılması yasaklanan silahlar arasında yer alan fosfor bombaları dahil olmak üzere birçok mühimmat ile yoğun hava saldırıları gerçekleştirilmiştir.

Bu saldırılar masum bebeklerin, çocukların, kadınların hedef gözetilmeksizin katledildiği; yerleşim yerleri başta olmak üzere tüm altyapının kasti şekilde yok edildiği, yıllardır abluka altındaki Gazze'ye düzenlenen saldırılar sonucunda zorla yerinden edilmelerin yaşandığı, savaş hukukunun ve insancıl hukukun hiçe sayıldığı bir insanlık dramına dönüşmüştür.

Bu süreçte İsrail, Gazze'ye ulaştırılması gereken acil ihtiyaçların girişini engellenmiş tüm dünyadan Gazze'ye gelen yardımlar Refah Sınır Kapısında günlerce bekletilmiştir.² Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres Mısır Refah Kapısına gitmiş ancak güvenlik nedenlerinden ötürü içeriye girememiştir. Ayrıca Gazze'de yaşanan olaylar ile ilgili açıklamalarda bulunan Genel Sekreter, göreve geldiği günden bu yana tüm savaş ve çatışmalardaki en fazla sivil can kaybının Gazze'de yaşandığını ifade etmiştir.

¹ "İsrail Savunma Bakanı'ndan "tam taarruza geçiyoruz" açıklaması, Anadolu Ajansı, 10 Kasım 2023

² "Gazze'nin Refah Sınır Kapısı neden önemli?" VOA Türkçe, 23 Ekim 2023

İsrail'in Hamas Saldırısı Sonrası Adımları Meşru Müdafaa Hakkı Olarak Görülebilir mi?

Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa hakkı BM Antlaşması'nın 51. maddesinde düzenlenmiştir.³ Buna göre; BM üyelerinden birinin silahlı bir saldırıya hedef olması halinde meşru müdafaa hakkı doğal olarak mevcuttur. Ancak meşru müdafaa hakkı çerçevesinde kullanılan gücün orantısız olması ve sivillerin gözetilmesi gerekmektedir.

Ayrıca bağlayıcı teamül hukuku haline gelen 3314 sayılı BM Genel Kurul kararına⁴ göre "bir ülke toprağının işgali" ve "kara, hava, deniz ablukası" silahlı saldırı kabul edilmektedir. Silahlı saldırı devam ettiği müddetçe "meşru müdafaa hakkı" da devam eder. Bununla birlikte kalıcı barış sağlanmadıkça kısa süreli ateşkes sağlanması durumu değiştirmemektedir.

Ortada bir "saldırgan" bir de "meşru müdafaa yapan" taraf vardır ve bu her çatışmada mevcuttur. Bu bağlamda İsrail'in on yıllardır Filistin topraklarında sürdürdüğü işgal ve saldırılara karşı Filistin'in meşru müdafaa hakkı bulunmaktadır. Filistin'in saldırıya karşı işgali/ablukayı sonlandırmak ve toprakları geri almak için gerçekleştirdiği her operasyon meşru müdafaa kapsamındadır. İsrail'in hukuksuz eylemlerine meşru müdafaa tanımlaması yapılamaz çünkü savaşın meşruiyetini oluşturan jus ad bellum kurallarına göre meşru "müdafaaya karşı meşru müdafaa yapılamaz". İsrail'in ve Batı medyasının halihazırdaki durumu "İsrail'in meşru müdafaa hakkı" şeklinde tanımlıyor olması uluslararası hukuka aykırı ve taraflı bir yaklaşımdır.

ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUK

Silahlı çatışma dönemlerinde savaşa taraf veya artık taraf olmayanları korumaya, kullanılan savaş yöntemi ve araçların sınırlandırmaya çalışan hukuk kurallarıdır. Daha kolay ifade etmek gerekirse, uluslararası ya da uluslararası nitelikte olmayan silahlı çatışmalardan ortaya çıkan insani endişeleri çözüme ulaştırmayı hedefleyen uluslararası antlaşma veya örf-adet kurallarıdır.

Uluslararası insancıl hukukun kaynakları olarak kabul edilen uluslararası antlaşmaların içerisinde iç silahlı çatışmalarda en çok dayanak olan 1949 Cenevre Sözleşmeleri ve 1977 Ek Protokolleridir ve bunlar insancıl hukukun ana belgeleridir.⁵ Ayrıca 1993 yılında imzalanan Kimyasal Silahlar Sözleşmesi ve 1997 yılında imzalanan Antipersonel Mayınlar Sözleşmesi temel kaynaklar arasındadır.

³ Bkz. Birleşmiş Milletler Antlaşması 51. Madde

⁴ <https://legal.un.org/avl/ha/da/da.html>

⁵ Ahmet Özdemir. (2016). Uluslararası İnsancıl Hukukun Uygulamaya Yönelik Caydırıcı ve Zorlayıcı İlkesi: Koruma Sorumluluğu. Akademik Hassasiyetler

Uluslararası Hukukun Temel Kuralları

Sivil halk, yaralılar, hastalar ve savaş esirleri korunmalıdır ve insani yardım sağlanmalıdır. İkincisi silah kullanımı sınırlandırılmalıdır. Üçüncüsü sivil halk ayrımı gözetilmelidir ve sivillere yönelik toplu ve bireysel saldırılar yapılmamalıdır. Dördüncüsü yaralılar ve hastalar özel olarak korunmalıdır. Beşincisi ise işgalci, nüfusu güvensiz ve toplu tahliyeye zorlayamaz.

GAZZE'DE YAŞANAN HUKUK VE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ

7 Ekim'de yaşanan saldırılar sonrasında İsrail, 9 Ekim'de Gazze'ye yönelik "tam bir kuşatma" başlattığını açıklamıştır. Ardından İsrail Enerji Bakanı Yisrael Katz, "İsrail'den Gazze'ye su akışının derhal kesilmesini emrettim. Elektrik ve yakıt dün kesildi. Daha önce olanlar, artık olmayacak" ifadesini kullanmıştır.⁶

Tüm bunların yaşandığı süreçte Gazze'de bulunan El Şifa Hastanesi, El Ehli Hastanesi, El Kudüs Hastanesi, El Rantisi Çocuk Hastanesi ve yakınındaki El Nasr Hastanesi'ne düzenlenen saldırılar binlerce masum bebek, çocuk ve kadın sivillerin ölümüne neden olmuştur.

İsrail tarafından gerçekleştirilen sivil ve savunmasız Filistinlilere yönelik kasti şiddet, baskı ve saldırılar; bebeklerin, çocukların, kadınların hedef gözetilmeksizin katledilmesi; yerleşim yerleri başta olmak üzere tüm altyapının kasti şekilde yok edilmesi; zorla yerinden edilmelerin yaşanması; insani yardımların ve sağlık yarımalarının engellenmesi; sivillerin kişiliklerine, onuruna, aile haklarına, inançlarına, ibadet ve geleneklerine aykırı davranılması; hastane, okul, cami ve kiliselere saldırıların yapılması; korunma altında bulunan noktalara yapılan saldırılar birçok uluslararası hukuk ve insan hakları sözleşmesini ihlal edildiğinin açık göstergesidir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin Madde 3 ve Madde 25 ihlal edilmiştir.⁷ Birleşmiş Milletler, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nde Madde 11 ihlal edilmiştir.⁸ Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Tüzüğü'nün Madde 7 ve Madde 8 ihlal edilmiştir.⁹

⁶ İsrail Enerji Bakanı'ndan "İsrail'den Gazze'ye su akışının derhal kesilmesini emrettim." açıklaması, TRT Haber, 10 Ekim 2023

⁷ Bkz. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Madde 3. ve Madde 5.

⁸ Bkz. Birleşmiş Milletler, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, Madde 11.

⁹ Bkz. Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Tüzüğü, Madde 7. ve Madde 8.

Bununla birlikte İsrail, sivilleri korumaya yönelik Dördüncü Cenevre Sözleşmesinin 18,19,33 maddeleri başta olmak üzere ilgili protokollerin çoğunluğunu ihlal ederek Gazze’de savaş suçu işlemiştir.¹⁰ Hatta İsrail’in gerçekleştirdiği saldırılar sivillere yönelik sistematik ve yaygın bir hâl aldığından dolayı daha ağır nitelikli bir suç olan “insanlığa karşı suçlar” arasında yer almaktadır.

Filistin Sağlık Bakanı Mai Al-Kaila’nın 22 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirdiği basın açıklamasında hayatını kaybeden sivillerin sayısını;

“14 binden fazla şehidimiz var, 30 binden fazla da yaralımız var. Enkaz altında çok fazla kişi var. 6 binden fazla kişi kayıp, bunların 1800’ü çocuk. Şehit, yaralı ve kayıpların çoğu kadın ve çocuk ya da yaşlı insanlar.” ifade etmiştir.

İsrail’in Filistin topraklarında on yıllardır sürdürdüğü neredeyse her eylem Kuvvet Kullanma Yasağını ihlal etmiştir. BM Genel Kurulu’nun aldığı 1974 tarihli Saldırının Tanımı Kararı bağlamında; İsrail’in Filistin’i işgali, hava ve kara saldırıları, halihazırdaki işlediği savaş suçları, bütün Gazze halkını hedef alan abluka ve operasyonları, insancıl hukuka aykırı şekilde sivillere karşı işlediği suçlar, yasadışı Yahudi yerleşimciler ve duvar inşaatları kuvvet kullanma yasağını açıkça ihlal etmiştir.

¹⁰ Bkz. 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve Ek Protokolleri.

İsrail Gazze'de Soykırım Gerçekleştirmektedir.

Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsündeki tanıma göre, soykırım suçu, ulusal, etnik, ırksal veya dinsel olmak üzere dört grup aleyhine işlenebilecek bir suç olarak ifade edilmektedir. Bu dört gruptan herhangi birini kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen beş eylem soykırım suçunu oluşturur.

Birincisi gruba mensup olanların öldürülmesi ikincisi grubun mensuplarına ciddi surette bedensel veya zihinsel zarar verilmesi üçüncüsü grubun bütünüyle veya kısmen, fiziksel varlığını ortadan kaldıracağı hesaplanarak yaşam şartlarını kasten değiştirmek dördüncüsü grup içinde doğumları engellemek amacıyla tedbirler almak beşincisi ise gruba mensup çocukları zorla bir başka gruba nakletmek.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İsrail'in bölgede savaş suçu işlediğini ifade etmiştir. İsrail'in gerçekleştirdiği hukuksuz saldırılara karşı yapmış olduğu açıklamada "Gazze'de işlenen savaş suçlarının faillerinin hukuk önünde hesap vermesi için görüşmelerimiz devam ediyor." dedi.¹¹

BM'nin Filistin ile ilgili almış olduğu kararlar

Filistin-İsrail sorununa yönelik BM Güvenlik Konseyi'nde 1948-2022 yılları arasında 62 karar alınmıştır. Bu kararlar Kudüs'ün Statüsü, Mülteciler Sorunu, Yerleşimciler Sorunu, Filistin Devleti'nin Toprak Bütünlüğü (Sınır Sorunu) başta olmak üzere birçok konuda alınmış kararlardır. Örneğin; İsrail'in 5 Haziran 1967'de Batı Şeria, Doğu Kudüs, Gazze, Mısır'daki Sina Yarımadası ve Suriye'deki Golan Tepelerini de işgal etmesinin ardından BM Güvenlik Konseyi (BMGK) Kasım 1967'de aldığı 242 sayılı kararla İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesini istemiştir. Ancak söz konusu kararın üzerinden geçen yıllara rağmen İsrail halen bu topraklardan çekilmemiştir. Alınan bu kararın aksine Batı Şeria'da işgal, Gazze'de ise abluka devam etmektedir. Ayrıca İsrail'in Mescidi Aksa ve Golan Tepelerindeki işgali de sürmeye devam etmektedir.

Uluslararası hukuka göre, işgal altındaki topraklarda bulunan tüm Yahudi yerleşim birimleri yasa dışı kabul edilmektedir.

---

¹¹ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklaması için bkz. "İsrail insanlık suçu işliyor, hukuk önünde hesap verecek", NTV Haber, 31 Ekim 2023.

SONUÇ

Hamas (İslamî Direniş Hareketi) askeri kanadı olarak bilinen Kassam Tugayları'nın 7 Ekim 2023'te "Aksa Tufanı" adıyla başlattığı askerî harekât sonrasında İsrail'in Gazze Şeridi'ni top yekûn hedef alması uluslararası hukukun hiçe sayılması anlamına gelmektedir. 7 Ekim 2023 tarihinde başlayan saldırıların boyutu ve sonuçları her geçen gün daha da büyümektedir. Gazze'ye karadan, havadan ve denizden gerçekleştirilen saldırılar İnsancıl Hukuk ve Silahlı Çatışma Hukuku Bağlamında yürütülmemekte ve hukuk dışı kalmaktadır.

21. yüzyılda uluslararası insancıl hukukun temel esaslarına karşı gerçekleştirilen bu saldırılara karşı maalesef uluslararası toplum kayıtsız kalmıştır. Binlerce masum bebek, çocuk ve kadın sivillerin hayatını kaybettiği bu insani krize ses çıkarılmamıştır. Hiçbir hukuki zemine oturmayan İsrail'in bu eylemleri meşru müdafaa, saldırı ya da savaş olarak adlandırılmaz; dar bir alanda yıllardır abluka altına alınmış bir gruba yönelen tüm bu hukuksuz eylemler açıkça savaş suçu anlamı taşımaktadır.